

Nom alumne/a:	
Grup / Matèria:	
Data:	

1. INTRODUCCIÓ A L'ACTIVITAT

La sublevació militar, que a Barcelona es va donar el 19 de juliol de 1936, va tenir com a conseqüència, entre moltes altres, la divisió del nostre país en dues zones: la "zona roja" i la "zona nacional", o com diu el document que analitzarem tot seguit, la "zona roja" i la "zona blanca".

La població civil es va trobar en una de les dues zones que no sempre es corresponia amb la seva adscripció ideològica. Uns i altres van patir la situació de guerra i en parlen i descriuen els fets, el què van viure, des de el seu punt de vista. Dones, nens i nenes van patir especialment la situació.

Amb les activitats que et proposem treballaràs amb fonts documentals. Àgueda Sanllehí, marquesa de San Roman, deixa constància, en el document, del "calvari" que va patir ella i la seva família, en especial la seva filla Maria de Urruela i de Sanllehí, marquesa de Castellidosrius, de 25 anys, intentant viure a una zona "que no era la seva", amagant-se, intentant fugir, i amb falta d'aliments. La sublevació militar, i després la guerra, van trencar la seva forma de vida i alteraren les seves relacions familiars.

El document és la narració d'Àgueda als seus nets des de San Sebastià, on va fugir i des d'on escriu, per a que coneguin els patiments de la seva mare, Maria, a causa de la revolució.

Per consultar el document utilitzaràs el fons de l'ANC, a través de l'enllaç que t'oferim.

Amb la lectura del document podem acostar-nos a les vivències i experiències d'una dona de classe alta, partidària del franquisme i defensora del catolicisme que va viure a la "zona roja".

Per tal de facilitar-te la lectura, pots accedir a la transcripció del document.

El que volem saber:

- Com va viure una dona de classe alta la sublevació i la posterior guerra ?
- Quines eren les seves pors i les seves angoixes ?
- Què en pensava de la situació ?
- Com va canviar la seva vida i la dels seus ?

Els documents i relats personals ens mostren una part de la realitat; s'escriuen des de l'experiència, les idees i la mirada de l'autor/a. Per contrastar aquest relat hauríem de trobar altres fonts que ens aportessin informació de l'experiència de la guerra des d'un altre punt de vista. En compararlos veuríem com els mateixos fets poden ser viscuts i experimentats de forma diferent segons el posicionament de les persones

2. EL CONTEXT

Per recordar el context de l'època en què s'emmarca el document, pots buscar la informació a:

- [BUXAWEB](#).
- [El Web de les ciències socials](#)
- [Guerra Civil a Catalunya, testimonis i vivències](#)
- El teu llibre de text

També pots consultar el teu professor o professora.

- Quin va ser el resultat de la sublevació militar a Barcelona?

- Com va evolucionar la situació militar i política a Espanya, des del juliol de 1936 fins l'any 1938?

3. ANALISI DE LA FONT

3.1. Document 1 . El relat d'Àgueda Sanllehí

	<p>Relat d'Àgueda Sanllehí Girona, sobre els successos del 19 de juliol de 1936, adreçat als seus néts Carlos, Isabel, Santiago i Juan de Sentmenat i Urruela. 8 de març de 1938 Arxiu Nacional de Catalunya Fons: <i>Llinatge Sentmenat, Marquesos de Castellodorsius</i>. Codi doc. 1492.</p>
---	---

Per obtenir informació del document i observar-lo amb detall, consulta l'aplicació ANC@ula <http://ancaula.cultura.gencat.cat>

Pots realitzar la *cerca per camps*, anotant en el camp *Codi de document* el número Codi doc que tens al peu de cadascuna de les imatges. Per al cas d'aquesta imatge el codi doc. 1492.

3.2. El context del document

- Cerca informació al Cercador d'arxius de la Generalitat de Catalunya, sobre el fons documental al qual pertany aquest document

Per fer la cerca has d'anar a l'adreça [http://UfI Ji qYb`b\]U'W`h fU'\[YbVh'Vh](http://UfI Ji qYb`b]U'W`h fU'[YbVh'Vh)

Triar l'opció *Accés a la descripció dels fons dels arxius* i escriure el nom del fons en el camp corresponent.

També pots cercar informació de l'autora del relat en altres fonts bibliogràfiques i enciclopèdiques que podràs localitzar a la biblioteca del teu centre.

3.3. Elabora la fitxa d'observació del document

[Procediments per a realitzar la fitxa](#) ...

[Enllaç a la fitxa](#)

Recorda que per analitzar correctament les fonts cal valorar dues qüestions:

1. Si el document és autèntic
2. Si la informació és verídica

L'autenticitat del document s'estableix mitjançant procediments de tipus científic, a través de la comprovació de les signatures, els segells i d'altres elements que ens permeten afirmar que el document en qüestió correspon a l'època, l'autor, el context documental, etc. que s'expressa en el seu contingut, és a dir que no és una falsificació.

La veracitat, en canvi, fa referència a la de la informació que conté. Com que els documents són fets per persones, contenen un cert grau d'intencionalitat i poden també dir-nos mentides. Per comprovar la veracitat de la informació continguda en un document, cal contrastar aquesta informació amb la que ens aporten altres fonts.

3. 4. Llegeix el document i respon

- Quins són els successos que narra l'autora

- A qui adreça el relat?

- Quin és l'objectiu que declara l'autora en escriure aquest relat?

- En quin període de temps es centra la narració?

- Com va evolucionar la situació i el front de guerra en aquest període?

- Com qualifica el "levantamiento militar"?

- Al llarg del text es parla dels "*comités rojos*". Busca informació sobre la formació, composició i funcions d'aquest comitès.

- L'autora es refereix diverses vegades a la "*zona roja*" i a la "*zona blanca*". De quines zones parla? Amb quins altres nom coneixem aquestes zones?

- Tothom que vivia a la "*zona roja*" era *roig*? Raona la resposta

- Per què se sent en perill constant? Què els sembla que els pot passar a ella i la seva família? Per què?

- Per què creus que els “comitès rojos” vigilaven i perseguien a famílies com la de l'Àgueda?

- Fes un resum de com descriu la ciutat al llarg del text.

- Quina zona o zones de la ciutat es citen a la narració?

- Et sembla que són zones on vivia la classe alta o la classe mitjana o treballadora?

- En l'actualitat creus que la distribució social a la ciutat és diferent o la mateixa? Raona la resposta

- L' Àgueda Sanllehí es refereix, en un paràgraf del text, a la persecució religiosa. Busca informació sobre aquest fet i redacta un breu text que informi sobre les possibles causes, els objectius d'aquesta persecució i a qui va afectar especialment.

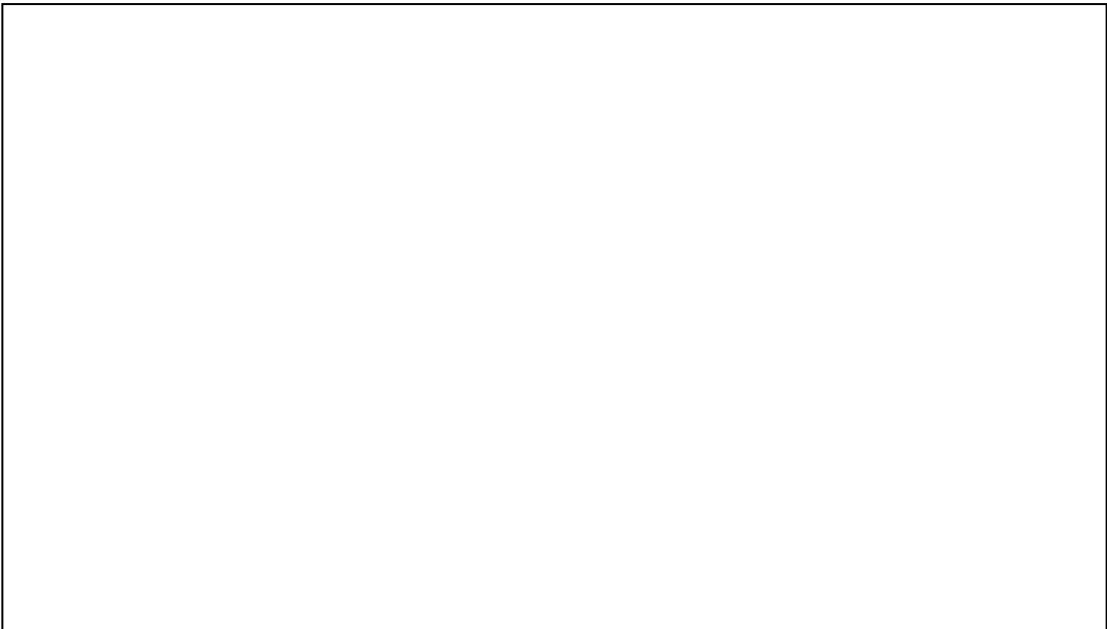
- En diverses ocasions comenta les dificultats de fugir de la zona a causa "*del nombre que llevaba*". Per què creus que el seu cognom era un impediment per marxar?

- Poc després del 19 de juliol, la filla de l'Àgueda, Mary de Urruela i Sanllehí, va tenir dos bessons. L'àvia i la mare tenen dificultats per alimentar als nadons i l'autora del relat agraeix l'existència de les bones persones que les ajuden donant-los llet pels nadons. Per què hi havia manca d'aliments a la ciutat?

- Una queixa reiterada a la narració, és la complicació de viure sense servei que ajudi en les tasques de la casa. Creus que la majoria de les famílies de la ciutat comptaven amb servei domèstic? Quina era la classe social que podia disposar d'aquest servei? De quina extracció social deurien ser les dones de servei?

- Per tal de protegir als bessons, els van amagar en unes golfes, a on la mare i l'àvia els visitaven de tant en tant. Els veïns van creure que eren “*niños rojos refugiados de Madrid*”. Consulta una cronologia de la guerra civil i explica perquè els nens de Madrid van venir a refugiar-se a Catalunya

Els bombardejos del 12 de febrer del any 1937, son qualificats per l'autora com “*principio de tormento para todos los niños produciéndoles (...) un estado de nerviosidad y palpitaciones que perjudicaba su salud; (...por el frio) se cogieron la tosferina (...) y debian ir al refugio al primer toque de sirena*”.

Pots veure algunes imatges dels bombardeigs a:

<http://www.barcelonabombardejada.cat/?q=ca/acatalunya> o a

<http://www.tv3.cat/videos/322609>

<http://www.tv3.cat/videos/3413390>

- *“El 17 de marzo se hallaba mi marido accidentalmente en casa de los Campillo en busca de noticias y fue sorprendido por un registro”*. Busca informació sobre el què passava a Barcelona cap al març de 1937. Què creus que buscaven? Per què?

Àgueda Sanllehí menciona diverses incautacions: la d'una clínica a la que ha d'anar la seva filla per problemes amb l'embaràs i la d' un pis del mateix bloc on es refugien.

- Què era una incautació?

- Famílies com la de l'autora i d'altres van intentar insistentment aconseguir passaports falsos a través de diversos consolats. Sembla que la Generalitat de l'època va fer la “vista grossa” en un intent de pal·liar el que considerava possibles abusos dels “rojos”. Per què creus que necessitaven passaports falsos?

- Pel que explica el document que analitzem, sembla que sortir de la zona “roja” no era fàcil; van haver de *“entregar la última suma fuerte de dinero a un sugeto cuya veracidad no ofrecía duda a cambio de la salida”*. De fet, malgrat el seu catolicisme, la filla *“consiguió obtener el divorcio para facilitar su salida pero no les sirvió”*. Una *“alma caritativa”* el *“12 de febrero del año 1938 logró sacarla milagrosamente (a la filla) y esconderla durante 48 horas en el pueblo de la costa llamado Caldetas.”*
Per què et sembla que el divorci podia ser una bona via per fugir?

- Per què creus que Caldetes era un bon lloc per amagar una persona de “bona família”

- A l’autora sembla que no li importen tant les idees que es discuteixen en aquesta guerra, com el benestar del seus. Reconeix que l’afecten més els danys morals que els físics i materials. Vol deixar constància del seu patiment, i vol agrair a les persones que els han ajudat durant el que ella qualifica de revolució. Quines son aquestes persones i quin el seu estatus o classe social que cita l’Àgueda al final de la seva narració?

- El text finalitza amb la signatura de l’autora, el lloc i la data. Quant de temps ha passat des de l’inici del relat fins el final?

- Com va canviar el front i la situació general en aquest temps?

4. SÍNTESI DE LA INFORMACIÓ

Escriu un relat breu que resumeixi els fets que narra el document.

5. ELABORACIÓ DE CONCLUSIONS:

A partir de la informació que has obtingut, redacta un text per donar resposta a les preguntes inicials:

- Com va viure una dona de classe alta la sublevació del 19 de juliol de 1936 i la posterior guerra ?
- Quines eren les seves pors i les seves preocupacions ?
- Com creus que va canviar la seva vida i la dels seus ?

Imatge de la portada :

Relat d'Àgueda Sanllehí i Girona sobre els successos del 19 de juliol de 1936, adreçat als seus néts Carlos, Isabel, Santiago i Juan de Sentmenat i Urruela. 8 de març de 1938

Arxiu Nacional de Catalunya. Fons: *Llinatge Sentmenat, Marquesos de Castellósrius*.
Codi doc. 1492.

Servei Didàctic de l'Arxiu Nacional de Catalunya
Autora: Júlia Santiago Bosch
2012

|| A || N || C ||
Arxiu Nacional de Catalunya